Katholiek Onderwijs Vlaanderen
Onderzoek en ontwikkeling
Projectteam nieuw leerplan basisonderwijs

2026-08-27

Bijlage 2 - Materiële vereisten

Bijlage bij de visietekst aardrijkskunde

Deze bijlage geeft een overzicht van de materialen die nodig zijn om de doelen van de discipline aardrijkskunde te realiseren binnen het leerplan *Op.stap, leerroutes voor iedereen*.
De specifieke leerjaren worden in deze bijlage niet afzonderlijk opgenomen. De concrete materialen per leerjaar of leeftijdsgroep zijn terug te vinden in de leerlijnen van het leerplan. Wanneer mogelijk geniet het aanwenden van de omgeving de voorkeur op het gebruik van beeldmateriaal.

1 Domein topografie

Kleuterschool	**Omschrijving van de materialen**
Topografisch referentiekader	• Een wereldbol
Relatieve en absolute ligging	• Een wereldbol • De omgeving
Lagere school	**Omschrijving van de materialen**
Topografisch referentiekader	• Diverse kaarten (zie bij ‘ruimtelijke vaardigheden’ voor de specificaties) • Een atlas
Relatieve en absolute ligging	• De omgeving • Een windroos • Diverse (wand)kaarten: zie bij ‘ruimtelijke vaardigheden’ voor de specificaties • Een atlas

2 Domein aardrijkskundige kennis

Kleuterschool	**Omschrijving van de materialen**
	Algemeen: • De omgeving • Een wereldbol • Berichtgeving uit de actualiteit
Aarde en atmosfeer	Beeldmateriaal: • Elementen van de aarde en de atmosfeer
Landschappen	Beeldmateriaal: • Landschappen met natuurlijke en met menselijke aspecten • Natuurlijke aspecten in landschappen met betrekking tot het reliëf, het water, de vegetatie, de bodem • Menselijke aspecten in landschappen met betrekking tot het wonen, de transportinfrastructuur, de landbouw, de industrie, de handel en diensten, de recreatie en het toerisme

Weer en klimaat	Beeldmateriaal: • Weersverschijnselen: de temperatuur, de neerslag, de bewolking, de wind
Kosmografie	Beeldmateriaal: • De aarde, de maan, de zon, de sterren • Een visuele voorstelling van de relatie tussen de beweging van de aarde en het dag- en nachtritme
Lagere school	**Omschrijving van de materialen**
	Algemeen: • De omgeving • Diverse (wand)kaarten (zie bij 'ruimtelijke vaardigheden' voor de specificaties) • Een atlas • Een wereldbol • Berichtgeving uit de actualiteit
Aarde en atmosfeer	Beeldmateriaal: • Water in de schoolomgeving • Water in verschillende hoedanigheden • 'De blauwe planeet' • Een visuele voorstelling van het fenomeen waterkringloop en de aspecten ervan • Een visuele voorstelling van de lagen van de aarde en hun relatieve temperatuur • Een visuele voorstelling van het fenomeen vulkaanuitbarsting en de aspecten ervan • Een visuele voorstelling van het fenomeen aardbeving en de aspecten ervan • Geologische structuren zoals een plooi, een breuk • Fossielen
Landschappen	Beeldmateriaal: • Landschappen met natuurlijke en met menselijke aspecten • Natuurlijke aspecten in landschappen met betrekking tot het reliëf, het water, de vegetatie, de bodem • Menselijke aspecten in landschappen met betrekking tot het wonen, de transportinfrastructuur, de landbouw, de industrie, de handel en diensten, de recreatie en het toerisme, het gebruik van natuurlijke hulpbronnen en kustbeheer • Specifieke natuurlandschappen • Specifieke cultuurlandschappen
Indicatoren	• Kaarten • Data
Weer en klimaat	Beeldmateriaal: • Klimaatspecifieke en extreme weersverschijnselen • Vegetatietypes
Kosmografie	Beeldmateriaal: • Visuele voorstellingen van de relatie tussen bewegingen van hemellichamen en tijdskaders: dag en nacht, maand, seizoenen, (schrikkel)jaar • De maanfasen • De planeten binnen ons zonnestelsel • Het planetenstelsel, het zonnestelsel, sterren

	• Visuele voorstellingen van de relatie tussen bewegingen van hemellichamen en verschijnselen: de maanfasen, de getijden, de eclipsen

3 Domein aardrijkskundige vaardigheden, onderzoek en denken

Kleuterschool	**Omschrijving van de materialen**
	Algemeen: • De omgeving • Berichtgeving uit de actualiteit
Ruimtelijke vaardigheden	Concreet materiaal: • Een wereldbol • Een maquette van een vertrouwde ruimte Beeldmateriaal: • Foto's en tekeningen van werkelijke ruimtes
Aardrijkskundig onderzoek	Concreet materiaal: • Een weerkalender met pictogrammen van weersverschijnselen Beeldmateriaal: • Neerslagvormen
Aardrijkskundig denken	
Lagere school	**Omschrijving van de materialen**
	Algemeen: • De omgeving • Berichtgeving uit de actualiteit Diverse kaarten (zie bij 'ruimtelijke vaardigheden' voor de specificaties) • Een atlas • Een wereldbol
Ruimtelijke vaardigheden	Concreet materiaal: • Een maquette van een vertrouwde ruimte • Een plattegrond van de klas, de school, de schoolomgeving • Een (wand)kaart van de schoolgemeente, België, Europa, de wereld • Digitale kaarten • Een digitaal en analoog kompas • Een routeplanner • Een atlas • Staatkundige kaarten • Natuurkundige kaarten • Thematische kaarten Beeldmateriaal: • Een luchtfoto van de schoolgemeente • Satellietbeelden
Aardrijkskundig onderzoek	Concreet materiaal: • Een weerkalender • Weersvoorspellingen • Een pluviometer • Een thermometer • Een vlag, een windvaan

	• Een anemometer Data: • Aardrijkskundige staafgrafieken • Aardrijkskundige lijngrafieken • Klimatogrammen
Aardrijkskundig denken	